

MAGYAR MERKUR

i 789-dik esztendőben.

*A' Róm. Csász. és Apost. Kir. Fels. különös engedelmeivel**Szerdán Sz. Jakab-havának első Napján.**Hadi környúl-állások.*

A ' Dubitzában álló Jellatsits Generál-Strázsamester Juniusnak 17 dikéről tudósítja a' fő Vezért Laudon Bárót, a' ki a' seregeknek egyik részével Horváth országból Slavoniába ment, hogy 15dikén reggeli 5 órakor közzel 8000 emberek-ből álló ellenség 4 ágyukkal a' Jellovátzi szélső őrizetűnkre ütött és az oda való sűrű erdőn, sok számú keresztyén jobbágyokkal, utat nyitattott. A' Sivkovits Kapitány alatt lévő népünk, melly rész szerént a' második Báni Regementtől, rész szerént a' hegybéli katonaságtól való 170 emberekből áll, másodfél órák alatt vitézül ellent-állott; de látván hogy az ellenség hátulról akarja őket ostromolni, a' Kufse-vits Kapitányhoz vonák magokat, a' ki bal felől az erdőtől a' Kotzarai hegyeken áll, és népével öszve

D d d

kap-

kaptak magokat, melly 545 Serefsániakból, a' hegy-béli katonaságbul és a' 2dik Báni Regementnek egyik diviziójábul álla.

Alig gyűlt vala öszve ezen nép, midőn leg-ot-tan meg-támadta az ellenség rendkívül való dühös-séggel; de ámbár mind erővel mind számmal fellyül halladta népünket, mindazáltal olly állhatatossággal állották-ki rájuk-rohanását, hogy az ellenség mindenkor nagy veszteséggel verettetett-vissza.

Midőn látnák, hogy el-nem követhetnék szán-dékjokat, melly szerént földünkre akartanak tsapni, és a' közzel fekvő ellenséges faluknak lakosai a' har-tzolás közben nagyobb részént marháikkal ide által-takorodtak, meg-elégedtek azzal, hogy vissza men-tekben ezeken a' falukon követék-el boszszujokat, a' hol egynéhány házakat gyújtának-meg.

Ezen történetnél 7 embereink estenek-el, és 17 kaptak sebet. Az ellenségnek vesztesége leg-alább-is fel-mégyen a' 200 embereire, és a' prédára jutott lo-vakból, szablyákból, handzsárokból és köntöfökből vélhető, hogy nagy rendű Törökök-is estenek-el.

Kufsevits Kapitány kiváltképpen ditséri az ösz-veséges seregnek vitézségét, főképpen pedig *Sivko-vits* Kapitánynak, *Danjanits* és *Borojevits* Al-Had-nagyoknak, valamiként *Gregoróty* Zászlóartónak, és *Jurefsits* Strázsamesternek jeles maga-viselését.

Slavoniából érkezett tudósítások szerént a' Fő Ve-zér-Hadnagy Vallis 2 vég-vidéki Regementekkel és 4 tábori Batalljonokkal maradott-hátra *Szluinnál* a' Hor-váth országi Pafzszusoknak óltalmazására, a' többi se-regek, 2 Divizió Lovaságot ki-vévén, *Gradiskára* men-tek. *Czettin* megett egy Bafa 10-ezer emberekkel olly derek helyen áll, a' honnan ezen várát és a' vele ha-tárolokat védelmezheti. A' Likkában tsendefen vagyon min-

minden. Azt beszélik, hogy a' Skutari Basa olly ok-vetések alatt nyert volna kegyelmet az uj Szultántól, hogy ha Bosznyát 40-ezer emberekkel segitené.

Szerem Vármegyéből. A' mint látszik, leg-kisebbet sem gondol az ellenség *Szerviának* óltalmazásával; mert *Belgrádnak* őrzőit nem szaporítja több néppel, és a' Serászkir *Abdy Basának* nintsen szerentsége a' katona-fogadásban. Azok a' Törökök, a' kiknek volna-is valami kedvek a' hadakozáshoz, a' nagy Vezérnek táborához tódulnak, mivel nagyobb reménysek vagyon ottan a' prédához; és a' Serászkir híjába biztatja az embereket a' prédának meg-nyerésével a' Bánatban.

Fehjér Templomról Jun. 21dikén. A' mi fő Vezérünk még-nem jutott ugyan tökéletes egészséghöz; de mindazáltal nagy reménységünk vagyon jobbulásához. Adja Isten hogy mentül hamarább helyre-állitassék egészséges állapotja, a' mi henyelésünk sem fogna tovább tartani; a' jövődő dolgokat nem lehet ugyan előre meg-határozni, de mindazáltal a' jelen való környül-állásokbul a' következő történetet valamennyire ki-hozhatjuk. A' mi táborunkban 112 ágyuk állanak kézen, hogy egész Szervián által felséges *Allaht* dörögjenek. Mindenik Batalljonnak 1 hat fontos és 2 3 fontos ágyui vagynak, a' 18 Batalljonok tehát 18 hat fontos és 36 három fontos ágyukat tartanak öszveséggel. Az ágyu-reservo, melly Juniusnak 17 dikén érkezett ide, 58 ágyukat, 277 puska-poros talyigákat, és 18 tüzelő szekereket számlál.

A' Felséges Császár meg-engedte a' Német-Bánáti vég-vidéki Regimentnek kérelmére, hogy ezen katonai-kerületnek Görög nem egyesült Papjainak, a' kik a' tavali pusztitásnál vagyonjokat és jövedelmeket nagyobbára el-vesztették, segítség nyujtatafsék, a

Plébánusok honaponként 10 for. és a' Protopopák 20 for. nyerjenek.

Szebenből *Juniusnak* 22dikén. Az ellenség mind a' Volkányi mind a' Törtsvári Paszfszútól vízfőz-vonta magát, és egy szóval minden Paszfszúfokon tökéletes tsendefség uralkodik, a' Vörös Toronyi Paszfszusra akar, a' hírek szerént leg-közelebb egy ellenséges sereg ütni.

Még a' Pruszsus háboruban ditséretes névre kapott, és a' tavali hartzra-kelésben különös okoság-gal és vitézséggel szerentséfen véghez-vitt hadi tselekedetei eránt emlékezetes Rikárd Kapitányt az Orosz Regementjéből, ugyan azon Regementnél Fő Százsamesterré tenni méltóztatott ő Felsége.

Csernovitz *Jun. 13án* Kóburg Hertzegnek táborából iratik, hogy minden készületek meg-tétettetnek. Oláh ország felé indulni; a' Fő Vezér-Hadnagy Splényi 7dikén Foksánnak mozdult. A' mint hallatik tehát az Orosz Genrál-Hadnagy Dörfelden megint Galätz és Brailo felé fogja utját venni, hogy egyszerre sok helyeken adjon az ellenségnek dolgot. — Nem régen mult, hogy Kóburg Hertzeg táborában kémek akasztottanak-fel. — Egynehány napoktól fogva igen fergetes időnk volt itten, a' Prút vize olly igen megradott tőle, hogy a' hajó-hidakat a' vizből ki-keltett venni és 4 napokig senki sem mehetett-által rajta. Sutzava falut egészfzen el-borította a' viz. A' nagy esőzésnél 3 napokig kegyetlenkedett a' szél, erdőkben és falukban nagy károkat tett, Szeretben 7 házat döntött-le, mellynél 6 ökrök veretettek agyon.

Bétsből *Jun. 27 dikén.* Ma midőn ezt írom, a' Jósef-városa nevű uttza vagyon Bétsben a' Város-Házhoz tztálva kemény büntetés alatt, még pedig úgy, hogy 15 esztendő férfiútól fogva 40 esztendősig senki

ki ki-ne maradjon, ki-itten ma meg-ne jelenjék; tegnap egy más uttza vala ide tztítva, és ezek közzül mint a' juhok közzül a' nyirni valókat, ugy választják ki a' katonaságra alkalmasokat. Akár házas, akár feleséges akár gyermekes, ez vagy amaz mester - ember, a' ki-arra való viszik 40 esztendőig. Tegnap olyan feleséges embereket-is öltöztetének fel, kiknek 3, 4 gyermekei-vagynak. Ezeknek feleségeik az utzákon sírnak rinak vala. Azt beszélik, hogy Bétsnek 14 nap alatt 12 ezer rekrutát kellett ki állítani, és ha ugy foly a' mint kezdődött, talám még többet-is ad; mert tegnap tsak egy utzáóól egynehány százat választának ki; azonban a' falukról 's más városokból is ugy takarodnak a' rekruták Bétsbe, hogy akár merre veti az ember a' szemit 3-400-at lát, hogy vezetik a' kaszárnákba. — Bétsről meg-lehet azt jegyezni, hogy itt 20 ezer embert mindenkor ki-lehetne katonáknak ugy állítani, hogy ezekben a' Státusnak nem lenne annyi kára, mintha száz szántó-vető munkás paraszt legényeket vinne katonának; mert ezek mindennap esznek, de a' Státus élelmere igen keveset dolgoznak. Tsupa valóságos nyilván kó dúlót erős nyakas férfiakat ki állithat Béts 3000-et.

Orosz ország. Az Oroszok igen szerentsések a' Török hajóknak kapdosásában. Áprilisnek 29 dikén 18 Orosz hajók Tsaponi Májornak kommandója alatt egy nagy Török hajót fogtanak-el Akiermannál; melyet az Oroszok, minekutánna a' gabonát, bőrköt és egyéb portékákat ki-hordottanak volna belőle, elégettek. A' Dunának szájánál, vagy a' hol a' tengerbe szakad, 8 Török hajóknak terhei lettek az Oroszoknak prédájokká. Karakarmannál 2 Török hajók a' feléjek jövő Orosz hajók előtt 4 ágyúkkal meg-erősített ki-kötő helybe vonták-meg magokat. Az O-

ro-

roszok nyomokban követék őket; és ámbár puska- és ágyú-lövésekkel köszöntettek, mindazáltal a' partnak neki mentek. Tsaponi Májör 600 embereivel a' partot őrző lovas és gyalog Törökökre méne, a' kiket kemény ellentállások után a' sántzokbul ki-üzött, el-ejtven közzülök 50. Konstantzia helység földig le-ron-tatott az Oroszoktul. Májusnak 9dikén ugyan ottan egy Konstantzinápolybul jövő bőven meg-rakott Török hajót fogtak-el. Ezek a' kapfi hajók Akiermán-nál, Kotsabénél és a' Dunán fel 's alá járdogálnak és a' Török hajókra ólálkodnak.

Török ország. Az Oroszoknak imént említett szez-rentsés kapdosásoknak híre el-menvén Konstantzinápo-lyig, annyival inkább meg-rémitette a' székes fő Vá-rost, mivel a' Török hajós fereg még nintsen olly ál-lapotban, hogy félnek botsáthafsa vitorláit. Mint-hogy eleség és hajós legények nélkül szűkölködik, a' kanalisból nem mér ki-menni. Az egész fereg na-gyobb és kifsebb rendű hajókkal együtt 123 vitorlá-kat számlál. Azon hajós fereg, melyet tavál a' Kapi-tány-Bafa vezérlett, még-is számofszabb volt ennél: meg-válík, ha szez-rentsésfebb lészén é mostanában. — Az előbbeni Kapitány-Bafának el-útazása Máj. 17 ére volt meg-határozva, hogy a' szárazon hadakozó fereg-nek vezérségét fel-vállalja. — Ezek között a' nagy kézfületek között fokát fáradozik a' Török Császár bi-rodalmát és hadi feregeit illető változtatásokban. Az előtte volt Császárnak némelly biztosait meg-ölette, és az által magás az udvarnál félelmessé tette.

Sved ország. A' Király Juniusnak első napján öszve hivatta Tanátosait a' Drottingholmi mulató vár-ba, és jelentette nekik, hogy a' táborba szándékozik indulni; az idő alatt míg ottan fog-lenni 6 férjfiakra bízta az országnak kormányát, a' kik mindnyájan

Gró-

Grófok és az országnak fő méltóságait viselik; az ítélő Tanátsnak bé-petsételve adta-által végső akaratját és 3dikán reggel kevés kísérellel Finniába ment.

A' Svedek és Oroszok között történt apró tsaták meg-nem érdemlik, hogy azokat meg-irjuk; annyival inkább, mivel mindenik udvar maga magának tulajdonítja a' győzödelmet, mindenik másképpen adja a' dolgot elő, és egyik sem mondja-meg az igazát. — Májusnak 17dikén a' Svedek két sántzokra ütöttek, a' mellyekben az Oroszok mind addig védelmezték magokat, míg hátulról puska-poros talyigáik meggyúladtak volna, melly őket a' síkra kí-rohanni kényszerítette, a' hol kevés ellent-állás után vizsza-térítették a' Svedeket. Ez történt a' Ruzskoli őrizeten. A' Svedek tulajdon veszteségeket 17 emberekbe számlálják, az Oroszokét 400 el-esettekbe. Az Oroszok ellenben azt hirdetik, hogy a' Svedek közzül 87en, magok részéről pedig 10 maradtak a' tsata-piatzon. — Kinek hiddjünk?

Hazabeli dolgok.

Az Erdélyi Nagy Fejedelemségnek három Guberniumi-Tanátsosait, a' *Galanthai* Gróf *Esterházy* Nepomuk Jánost, Cs. K. Komornyikot, a' *Széki Teleki* Lajos Grófot, Cs. K. Komornyikot, és *Ahlfeld* Theophilust, az elsőt Hunyad, a' másikat Udvarhely, és a' harmadikát Háromszék Vármegyében Fő Ispányokká tenni kegyelmesen méltóztatott ő Felsége.

A' *Nápolyi* Udvaron lévő Cs. K. Követ az ő vizsza-hivattatásáért esedezvén, helyébe az Angliai Udvaron eddig Követséget viselt *Revitzky* Grófot küldötte ő Felsége és *Londonba* az eddig *Holmiában* volt Követ, *Stádion* Gróf ment.

Hogy az országnak hasznos és szükséges iskola és nevelés dolga mind a' városokban, mind a' falukon

kon akarmelley rendhez és nemhez alkalmaztatva minden módon elő-mozdittasák, ő Felsége ezen hasznos szándéknak el-érésére a' Pétsi tudománybéli környéket 5 *visitatio* (vizgálás) kerületekre osztatta, és azoknak gond-viselését következőkre bizta: 1) a' Győri *Visitatio-kerületet*, melly Sopron, Moson, Győr és Komárom Vármegyét foglalja magában, *Dettelbach* Ferentzre, — 2) a' Vas Vármegyét, melly Szalad Vármegyének Tapoltza és Szántó Járásain kívül Vas Vármegyét és Szaladnak többi részét tartja, *Takáts* Jánosra — 3) a' Veszprimit, melly Sz. Fehjérvár, és Veszprim Vármegyéből és Szalad Vármegyének Szántó és Tapoltza Járásaiból áll, *Sárközy* Sámuelre, — 4) a' Somogyit, melly Tolna és Somogy Vármegyét teszi, *Szigvárek* Vintzentzre, és végtére — 5) a' Batsi *Visitatio-kerületet*, melly Baranya és Bats Vármegyéből áll, *Mrazovits* Antalra. Ezen K. *Visitátorok* mindnyájan Fő Szolga-Birói mélsóságot viselnek, fizetések 600 forintokra határozottak meg, és úti költségül esztendőnként 150 for. rendeltettek minden számadás nélkül, egyzsersmind az a' hatalom adattatott nekik, hogy valahányszor meg-járják kerületjeket, mind annyiszor a' Vármegyétől vett parantsolat mellett forsponttal élhetnek, minden státiótul és lótol 15 kr. fizetvén. Következendő álló helyeken vagynak: az első Győrött, a' másik Szombathelyen, a' harmadik Veszprimben, a' 4 dik Kaposváron és az 5 dik Zomboron.

A' *Pofonyi tudománybéli környék* következő 5 *Visitatio-kerületekre* osztattatott: 1) a' *Pofonyi Visitatio-kerületre*, melly Pofon és Nyitra Vármegyéből áll, ki-vévén a' Bajmótzai Járást; 2) a' *Trentsini*, mellyhez tartoznak Trentsin és Bars Vármegyei, a' Bajmótzai Járással együtt; 3) a' *Zolyomi*, mellyhez az egyesült Vármegyék Liptó - Árva, és Turótz - Zolyom számláltatnak; 4) a' *Nógrádi* melly Nógrád és Hont; és 5) a' *Pesti*, melly Pest és Esztergom Vármegyét foglalja magában. Királyi Oskola - *Visitátoroknak* választottak: *Dévay*, *Hartman*, *Beke*, *Hakkenfláis* és *Klanitzay*.

P E S T E N N,

Nyomtattatott Patzkó Ferentz' betűivel.